

## Ennakkotieto ohjelmatuon hakukierroksesta vuosille 2026-2029

Tämän ennakkotiedon tarkoitus on antaa hakijoille tietoa hakukierroksesta ennen virallisen hakuilmoituksen julkaisemista 20.1.2025. Hakuilmoitus ja haun kriteerit lopullisessa muodossaan julkaistaan haun avautuessa.

Ohjelmatuon [instrumenttikuvauksesta](#) on laadittu päivitetty versio.

### Haun nimi

Valtionavustukset suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöohjelmiin (ohjelmatusi vuosille 2026-2029)

### Haun kuvaus

Hakukierroksella haettavissa ovat valtionavustukset suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöohjelmiin sekä niihin mahdollisesti sisältyvään humanitaariseen apuun vuosille 2026–2029. Myönnettävä tuki on osa kansalaisyhteiskunnan kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen apuun suunniteltua kehitysyhteistyömäärärahaa.

Ohjelmatusi suomalaisille kansalaisjärjestöille tukee Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Suomen kehitysyhteistyö edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja Agenda 2030:n kantavaa periaatetta, että ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen. Osana Suomen kehitysyhteistyötä ohjelmatusiella vahvistetaan kestävän yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä, joita ovat toimiva demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet sekä elinvoimainen kansalaisyhteiskunta. Ohjelmatusiella suomalaiset kansalaisjärjestöt vahvistavat kehittyvien maiden aktiivisia ja moniäänisiä kansalaisyhteiskuntia sekä niiden toimintaedellytyksiä pitkäjänteisesti. Ohjelmatusiessa korostuvat naisten ja tyttöjen oikeuksien sekä erityisen haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksien monipuolinen ja systemaattinen edistäminen. Tuettavien ohjelmien tulee olla linjassa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon kanssa. Ohjelmatusiä voidaan myöntää tietyin edellytyksin myös järjestöjen humanitaariseen työhön.

Ohjelmatusiella toimivien järjestöjen toimintatavat ja erityisosaaminen edistävät kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Ohjelmatusiä kohdennetaan kansalaisyhteiskunnan toimijoille, joilla on valmius toimia kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi omien strategioidensa kautta. Toiminnalla tulee olla selkeästi määritellyt tulostavoitteet ja pitkän aikavälin kehitysvaikutus. Ohjelmatusiä toteutetaan kumppaniverkoston kanssa laaja-alaisesti useissa maissa ja niissä korostuu vahva paikallinen omistajuus. Ohjelmatusiella toimiminen edellyttää järjestöltä vahvaa osaamista tulosperustaisuudesta, tulosten ja vaikutusten seurannasta ja arvioinnista sekä riskienhallinnasta. Läpinäkyvyys ja tilivelvollisuus ovat tärkeitä toiminnan periaatteita. Ohjelmatusiä tulee kehitysyhteistyön osalta noudattaa ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa.

Ohjelmatusiä voidaan vuodesta 2026 alkaen myöntää myös humanitaaristen hätätilanteiden hoitamiseen niille suomalaisille järjestöille, joilla on Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston (DG ECHO) kumppanuusstatus.

Järjestöjen ohjelmakokonaisuudet voivat tukea erilaisia neksus-toimintoja, joissa kriisien ennaltaehkäisy, kehitysyhteistyö, rauhantyö ja humanitaarinen apu voidaan sovittaa yhteen vaikuttavuuden varmistamiseksi. Neksus-toimintoja voi sisältyä myös niiden järjestöjen ohjelmiin,

joilla ei ole ECHO-statusta, ja joille ei myönnetä rahoitusta varsinaiseen humanitaariseen apuun. Näissä tapauksissa ohjelmien neksus-toimintojen ei tule lähtökohtaisesti sisältää varsinaista humanitaarista apua, ja neksus-toiminnot arvioidaan osana kehitysyhteistyöohjelmaa käyttäen kehitysyhteistyöhön sovellettavia arviointikriteereitä (ei osana humanitaarista apua ja sen kriteerejä).

Ohjelmatuki on valtionavustuslain (688/2001) mukaista harkinnanvaraista rahoitusta suomalaisten kansalaisjärjestöjen monivuotisille kehitysyhteistyön ja humanitaarisen toiminnan ohjelmallisille kokonaisuuksille. Valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä säädetään valtionavustuslain 7 §:ssä.

Vastaanottaessaan ohjelmatukea järjestö sitoutuu noudattamaan Suomessa voimassa olevaa, kehitysyhteistyön toimeenpanoon soveltuvaan lainsäädäntöä sekä valtionavustuksen käyttämistä koskevia ehtoja. Valtionavustuksen saaja on julkisoikeudellisessa suhteessa ulkoministeriöön ja kantaa täyden vastuun myönnetyn avustuksen käytöstä myös siltä osin kuin avustusta käytetään ohjelmamaissa ja/tai sitä on siirretty muun kuin saajan hankkeen tai toiminnan avustamiseen.

Ulkoministeriölle toimitetut ohjelmatukea koskevat asiakirjat, kuten hakemus ja sen liitteet, ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 1 §:n (621/1999 jäljempänä julkisuuslaki) mukaisesti. Mikäli hakija katsoo asiakirjan sisältävän julkisuuslain 24 §:n nojalla salassa pidettäviä tietoja, tästä on tehtävä selkeä merkintä kyseiseen asiakirjaan. Hakijan tulee myös ilmoittaa, onko asiakirja sen arvion mukaan kokonaan salassa pidettävä vai pelkästään osa asiakirjasta. Hakijan tulee esittää perustelut näkemykselleen tietojen salassapidosta. Perustelut salassapidolle voivat olla erillisessä asiakirjassa. Ulkoministeriö tekee lopullisen arvion tietojen salassapidosta julkisuuslain nojalla.

Hakulomake haeavustuksia.fi -palvelussa ja sen liitteet on mahdollista täyttää suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Valtionavustus päätökset tehdään hakukielestä riippuen suomeksi tai ruotsiksi.

## Haussa jaettavat varat

Hakukierrokselle on suunniteltu rahoitusta enintään 320 miljoonaa euroa vuosille 2026-2029.

### Hakuaika alkaa:

20.1.2025 klo 09.00

### Hakuaika päättyy:

28.2.2025 klo 16.15

### Tavoiteaika päätösten valmistumiselle:

8 kk haun päättymisestä

## Myöntöperusteet

Sovellettavat säädöserusteet

1. Valtionavustuslaki (688/2001)
2. Hallintolaki (434/2003), 43 § 1 mom., 44 § 1 mom., 45 § 1 mom. ja 46 §
3. Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 § (13/2003)
4. Ulkoministeriön työjärjestys (550/2008), 90 § (550/2008)

## Avustusten myöntöperusteet

## Kenelle/Mille avustusta voidaan myöntää:

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Valtionavustusta voidaan myöntää hakijalle, joka täyttää hakijaa koskevat vähimmäisvaatimukset ja jonka hakemus täyttää ohjelmaa koskevat vähimmäisvaatimukset.

Hakemusten arviointi koostuu vähimmäisvaatimuksista, laadullisista arviointikriteereistä ja kokonaisharkinnasta. Hakemukset eivät etene laadulliseen arviointiin, mikäli vähimmäisvaatimukset eivät täyty.

Vähimmäiskriteerien tai muiden kriteerien täyttäminen ei itsessään oikeuta avustuksen saamiseen, vaan avustuspäätökset tehdään hakemusten arvioinnin perusteella. Haku ei velvoita ulkoministeriötä myöntämään valtionavustusta kaikille hakijoille eikä hakijan hakemaa avustusta täysimääräisenä. Mikäli hakijalle myönnetään avustusta haettua vähemmän, valtionavustuksen myöntämisen jälkeen hakijan tulee huomioida myönnetty avustustaso.

Niiden hakijoiden osalta, joilla on vuosille 2026-2028 kansalaisyhteiskuntayksikön tai ulkoministeriön muiden yksiköiden myöntämää valtionavustusta, tulee hakemuksessa eritellä myönnettyt summat ja käyttötarkoitus. Hakijalle kyseisille vuosille myönnetty mahdollinen kansalaisyhteiskuntayksikön valtionavustus tullaan katsomaan osaksi ohjelmaa, mikäli hakijalle myönnetään ohjelmatukea. Hakijan tulee hakemuksessaan selkeästi esittää, mikä osuus ohjelman kokonaisrahoituksesta kunakin vuonna katettaisiin mahdollisella aiemmin myönnetyllä avustuksella. Kyseisiin valtionavustuksiin sovelletaan lähtökohtaisesti aiemmin tehtyjen valtionavustuspäätösten ehtoja ko. päätösten voimassaolon ajan.

## Vähimmäisvaatimukset koskien avustuksensaajaa

- Hakijan tulee olla OECD:n kehitysapukomitean (DAC) ODA-kriteerit täyttävässä kehitysyhteistyössä kokenut yhdistys tai säätiö, joka on 28.2.2025 ollut rekisteröityneenä tai muulla tavoin todennetusti ja tosiasiallisesti toiminut Suomessa vähintään viiden vuoden ajan tai hakijalle voidaan katsoa siirtyneen Suomessa vähintään viisi vuotta toimineen yhdistyksen tai säätiön toiminta ja vastuut.

- Hakijalla tulee olla vuosien 2022-2024 ajalta kokemusta yhteensä vähintään 1 500 000 euron kehitysyhteistyöavustusten ja/tai humanitaariseen apuun myönnettyjen avustusten hallinnoinnista. Kyseisten avustusten tulee olla ulkoministeriön ja lisäksi mahdollisesti EU:n tai YK-järjestön hakijalle myöntämää OECD DAC:n kehitysyhteistyön kriteerit täyttävää avustusta.

- Hakijan säännöissä on kirjaus kehitysyhteistyöstä tai hakija toimittaa ministeriölle selvityksen kehitysyhteistyöstään tai muusta ODA-kelpoisesta toiminnastaan.

- Hakijaorganisaation yleishallinto on asianmukaisella tasolla suhteessa ohjelmaan ja haettavaan valtionavustukseen.

- Hakijaorganisaation taloushallinto on ammattimaisesti hoidettu ja asianmukaisella tasolla suhteessa haettavaan valtionavustukseen.

- Hakijalta edellytetään tasapainossa olevaa taloutta ja toimintaa tukevaa varainhankintaa avustusta haettaessa sekä kolmen edeltävän tilikauden ajalta.

## Vähimmäisvaatimus koskien humanitaariseen apuun myönnettävää ohjelmataukea:

Rahoitusta humanitaariseen toimintaan voivat hakea suomalaiset järjestöt, joilla on hakuajan päättyessä 28.2.2025 Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston (DG ECHO) kumppanuusstatus. Mikäli kuitenkin järjestön ECHO-kumppanuusstatuksessa tapahtuu alkuvuodesta 2025 vielä muutos, hakemusta voi tältä osin täydentää 30.4.2025 asti ja ministeriö voi huomioida tilanteen päätöstä tehdessään. Järjestö sitoutuu humanitaaristen periaatteiden noudattamiseen ja seuraa 'do no harm' -periaatetta.

## Mihin käyttötarkoitukseen avustusta voidaan myöntää

Valtionavustuksen käyttötarkoitus yksilöidään valtionavustuspäätöksessä ja sen liitteissä. Valtionavustuslain 13.1 §:n mukaan valtionavustusta saadaan käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen ja sen liitteiden mukaiseen tarkoitukseen.

### Ohjelmaa koskevat vähimmäisvaatimukset:

- Ohjelma edistää Agenda 2030:n kestäväen kehityksen tavoitteita ja on linjassa Suomen kehityspolitiikan kanssa huomioiden Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon.
- Ohjelma on ohjelmatuon instrumenttikuvauksen mukainen.
- Ohjelma täyttää OECD:n kehitysapukomitean (DAC) määrittelemät julkisen kehitysavun kriteerit (ODA-kriteerit).
- Hakija osoittaa hakemuksessaan vaadittavan omavastuun hakemalleen valtionavustukselle tammikuussa julkaistavien ohjelmatuon ehtojen<sup>1</sup> mukaisesti.
- Ohjelmassa on mekanismit sen varmistamiseksi, että toiminta ei aiheuta kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksien toteutumiseksi (ns. do no harm –periaate). Järjestöllä on ohjaavat periaatteet ja todennettavissa olevat prosessit syrjimättömyyden, esteettömyyden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

Hakuaineistosta ja pakollisista liitteistä ilmoitetaan hakuilmoituksessa tammikuussa 2025.

---

<sup>1</sup> Ohjelmatuon ehdot kaudelle 2026-2029 päivitetään ja julkaistaan hakuilmoituksen yhteydessä. Keskeisinä muutoksina omavastuuosuuden osalta on sen määrän sekä sisältöjen yhdenmukaistaminen. Omavastuuosuuden taso on jatkossa 10 prosenttia hyväksyttävistä vuosittaisista kustannuksista. Omavastuuosuus katetaan kokonaan rahana. Maksutta käyttöön saatuja resursseja (esim. vapaaehtoistyötä) voi yhä sisältyä ohjelmiin, mutta vapaaehtoistyötä ei voi käyttää omavastuuosuuden kattamiseen. Vammaisten henkilöiden oikeuksia päätavoitteenaan edistävissä ohjelmissa ja ohjelmien komponenteissa omavastuuosuus on 5 prosenttia, ja se tulee kattaa kokonaan rahana.

Humanitaarista apua sisältävissä ohjelmakokonaisuuksissa avustuksen käyttö tulee eritellä siten, että humanitaarinen apu sekä kehitysyhteistyön osa ohjelmasta ovat raportoitavissa erikseen. Omavastuuosuus tällaisissa ohjelmissa koskee kehitysyhteistyön osuutta ohjelmasta. Humanitaarisen avun osalta kustannukset voidaan kattaa kokonaisuudessaan valtionavustuksella, eikä omavastuuosuutta edellytetä. Tämä koskee ainoastaan avustuksensaajia, joilla on ECHO-status.

Ohjelmatuon vakioehdoissa yksilöidään poikkeukset rakenteeltaan ja toimintamalliltaan muista kehitysyhteistyötä tekevästä järjestöistä eroaville toimijoille. Nykyisellä ohjelmakaudella näitä toimijoita ovat Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry sekä erityissäätiöt Abilis-säätiö, Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS sekä Siemenpuu-säätiö.

Ulkoministeriö myöntää valtionavustusta käytettäväksi valtionavustuslain sekä tammikuussa 2025 julkaistavien ohjelmien vakioehtojen mukaisesti. Hakijoiden tulee tutustua ehtoihin ennen avustuksen hakemista. Ulkoministeriö voi myös asettaa valtionavustuspäätöksiin erityisehtoja.

Hakijoiden, joilla on ECHO-status, on mahdollista hakea ohjelmataukea myös humanitaariseen toimintaan. Ulkoministeriö tekee ohjelmataukeasta kokonaispäätöksen, jonka alla avustuksensaajan on mahdollista ehtojen mukaisesti hyödyntää joustavaa osuutta sekä mahdollisuutta käyttösunnitelman muutokseen. Mikäli hakija hakee avustusta sekä humanitaariseen toimintaan että kehitysyhteistyöhön, tulee hakijan hakemuksessaan määritellä kunkin vuoden osalta erikseen suhteellinen osuus, joka ohjelmassa kohdistetaan kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen apuun. Mikäli hakija haluaa, hakemuksessa voi humanitaarisen avun osalta mainita prioriteettijärjestyksen eri maiden tai hankkeiden osalta. Ministeriö voi tapauskohtaisesti huomioida hakijan priorisoinnin osana kokonaisharkintaa. Mikäli hakijalle myönnetään avustusta sekä kehitysyhteistyöhön että humanitaariseen apuun, määrittelee ulkoministeriö avustusta myöntäessään valtionavustuspäätöksessä osuuden kehitysyhteistyölle ja humanitaariselle avulle. Avustuksensaajan tulee huolehtia, että humanitaarisen apuun myönnetty valtionavustus toteutuu vähintään siihen myönnetyn osuuden verran. Kunkin ohjelmaan sisällytettävän humanitaarisen hankkeen budjetin täytyy olla maakohtaisesti vähintään 500 000 euroa vuosittain.

ECHO-statuksella toimivien järjestöjen on humanitaarisen avun osalta perustelluista syistä mahdollista sisällyttää ohjelmaan uusia toimintamaita ohjelmakauden aikana. Tämä edellyttää ulkoministeriön hyväksynnän ennen toiminnan käynnistämistä. Ehdotuksen tulee ensisijaisesti pohjautua

- 1) humanitaarisiin tarpeisiin, kuten äkilliseen kriisiin tai merkittävästi heikentyneeseen humanitaariseen tilanteeseen
- 2) järjestön humanitaariseen avustustoimintaan tuomaan selkeään lisäarvoon ja täydentävyyteen huomioiden maasta tai alueesta tehty tarvearviointi, vastesuunnitelma ja koordinaatio,
- 3) realistiseen riskiarviointiin ja -hallintatoimenpiteisiin.

Kaikkien ohjelmataukea saaneiden järjestöjen on jatkossakin mahdollista hakea rajatuissa tapauksissa ministeriöltä lupaa käyttösunnitelman muutokseen kehitysyhteistyöstä humanitaariseen työhön akuuteissa kriisitilanteissa. Humanitaariseen apuun sovellettava omarahoitusosuus koskee kuitenkin vain avustuksensaajia, joilla on ECHO-status.

Hakijoiden on mahdollista varata ulkoministeriöltä ohjelmalle haettavasta valtionavustuksesta 10 % osuus, jota ei hakemusta jättäessä tarvitse kohdentaa. Mikäli järjestölle myönnetään valtionavustusta, voi kyseisen 10 % jouston sisällyttää myönnettyyn valtionavustukseen. Tämän osuuden sisällöllinen suunnittelu tehdään osana vuosittaista varainkäytön suunnittelua ja esitetään ulkoministeriölle erikseen hyväksyttäväksi osana vuosisuunnittelua tai tarvittaessa erillisellä muutosehdotuksella ohjelman toimeenpanon aikana. Esitettävän toiminnan tulee vastata hyväksyttyä ohjelmaa ja sille asetettuja tavoitteita. Tätä osuutta voidaan varata esimerkiksi yritysyritys- tai muiden monitoimijayhteistyömallien kehittämiseen tai kansainvälisen tai yksityisen rahoituksen järjestöltä edellyttämään rahoitusosuuteen. Varainkäyttö edellyttää ulkoministeriön hyväksynnän ennen toiminnan käynnistämistä.

## Mihin käyttötarkoituksiin avustusta ei voida myöntää

Valtionavustusta ei saa käyttää sellaiseen osaan valtionavustuksen saajan toiminnasta, johon avustusta ei ole myönnetty.

Valtionavustuksen käyttötarkoituksen vastaista käyttöä on esimerkiksi taloudellinen toiminta, joka aiheuttaa muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Esimerkinomainen luettelo ei-hyväksyttävistä kustannuksista sisältyy tammikuussa 2025 julkaistaviin vakioehtoihin.

Ulkoministeriö voi myös asettaa valtionavustuspäätöksiin erityisehtoja käyttötarkoituksen osalta.

## Arviointiperusteet

Kriteereiden täyttymistä ja kokonaisharkintaa tarkastellaan huomioiden hakijoiden toiminnan erilainen sisältö, rakenne ja toimintatavat. Kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun osalta kriteerejä sovelletaan suhteessa ohjelman sisältöön ja haettuun rahoitukseen.

Ulkoministeriö hyödyntää hakemusten arvioinnissa hakijoiden valtionavustuksen käytöstä saatavilla olevaa aineistoa, kuten vuosiraportteja ja hakijoita koskeneita mahdollisia tarkastuksia vuosilta 2022-2025. Jos ulkoministeriö ei ole teettänyt hakijan yleis-/talous- ja riskienhallinnasta ulkopuolista arviota tai tarkastusta vuosina 2022-2025, ministeriö saattaa teettää arvion tai tarkastuksen osana hakijoiden ja hakemusten arviointia.

Alla on eritelty haun alustavat arviointikriteerit. Lopulliset, mahdollisesti tarkentuneet arviointikriteerit julkaistaan hakuilmoituksessa tammikuussa 2025.

## Ohjelmaa koskevat, alustavat laadulliset arviointikriteerit

### Ohjelman tavoitteet, tulostatriisi ja tulosohejaus:

Kehitysyhteistyön osalta:

- Tavoitellut tulokset ja indikaattorit niiden mittaamiseen ml. tiedon erittely (disaggregointi) ja lähtö- ja tavoitetasojen asettaminen
- Tavoiteltujen tulosten ja vaikutusten kestävyys maaston/ohjelman eri osa-alueiden näkökulmasta
- Ohjelman seuranta- ja arviointisuunnitelma, tuloksista oppiminen ja oppien jakaminen ja hyödyntäminen ohjelmassa, tilivelvollisuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen sekä suunnitelma tulosten julkaisemisesta. (*Yhteiskriteeri: humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö*)

Humanitaarisen avun osalta erikseen:

- Tavoitellut tulokset, indikaattorit niiden mittaamiseen ml. tiedon erittely (disaggregointi). Teknisten standardien hyödyntäminen. Kuinka monivuotisuus edistää kestäviä humanitaarisia tuloksia?

## Kohderyhmät

Kehitysyhteistyön osalta:

- Oikeudenhaltijoiden ja vastuunkantajien valinta ja määrittäminen suhteessa ohjelman tavoitteisiin, moniperustaisen syrjinnän analyysi ja huomioiminen, haavoittuvassa asemassa olevien huomiointi. Oikeudenhaltijoiden ja vastuunkantajien omistajuus.
- Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja osallistumisen sekä sukupuolten tasa-arvon huomioiminen ja edistäminen (*Yhteiskriteeri: humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö*)
- Vammaisten henkilöiden oikeuksien, osallistumisen ja vammaisinklusion huomioiminen ja edistäminen ohjelmassa (*Yhteiskriteeri: humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö*)

## Ohjelman toimintaympäristöt ja toteutus

Kehitysyhteistyön osalta:

- Ohjelman lisäarvo ja linkitys paikallisten kansalaisyhteiskuntien tilaan ja toimintaedellytyksiin. Lähestymistapa ja ohjelman konkreettiset keinot ja toiminnot kansalaisyhteiskuntien, niiden tilan ja kansalaisjärjestöjen toimintaympäristön laajemmaksi vahvistamiseksi.
- Ohjelman lisäarvo paikallisille toimijoille, paikallisten verkostojen hyödyntäminen ohjelman toimeenpanossa ja toimijoiden koordinaatio vaikuttavuuden tehostamiseksi ja päällekkäisyyden vähentämiseksi. (*Yhteiskriteeri: humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö. Humanitaarisen avun osalta arvioidaan erityisesti paikallisten koordinaatiomekanismien näkökulmasta.*)
- Alueellisten ja globaalien verkostojen lisäarvo ohjelman toimeenpanossa.

## Kumppanuudet paikallisten kansalaisyhteiskuntien kanssa

- Ohjelman toimeenpanoon vaikuttavat kansalaisyhteiskuntakumppanuudet ja niiden osuus ohjelmasta, kumppaneiden valinta, kumppaneiden asema osana paikallisia kansalaisyhteiskuntia ja ohjelman perustuminen kumppaneiden tavoitteisiin tai strategiaan. Tätä kriteeriä ei sovelleta ohjelmiin, joita toteutetaan pääosin Suomessa.
- Ohjelman lähestymistapa ja keinot kapasiteetin vahvistumiseksi: tietotaidon vaihto, molemminpuolinen oppiminen ja luominen. Minkä toimijoiden kapasiteettia tuetaan, mihin kapasiteetin tukeminen perustuu? Miten ohjelmaa hyödynnetään toimijoiden itsenäisyyden ja taloudellisen riippumattomuuden tukemisessa? Miten ohjelmassa tuetaan kansalaisyhteiskuntatoimijoiden itsesääätelyä, läpinäkyvyyttä ja tilivelvollisuuden mekanismeja? (*Yhteiskriteeri: humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö*)
- Miten ohjelmassa on strategisella, rahoituksen ja resurssien, kumppanuuksien, kapasiteetin vahvistamisen ja päätöksenteon osalta huomioitu (hakijaorganisaation ulkopuolisen) paikallisen johtajuuden vahvistaminen?

Humanitaarisen avun osalta arvioidaan lisäksi:

- Avustusalueiden ja avustettavan väestön (avunsaajat) sekä avustussektorien valinnan perusteet (erityisesti akuuttien humanitaaristen tarpeiden näkökulmasta)

## Riskienhallinta

Koko riskienhallintaosion arvioinnissa huomioidaan sekä kehitysyhteistyö että mahdollinen humanitaarinen apu.

Hakijaorganisaatiota koskien arvioidaan:

- Asianmukaiset riskienhallinnan rakenteet ja ohjeistukset, riskienhallintajärjestelmät
- Riskienhallinnan selkeät ja tarkoituksenmukaiset vastuut ml. hakijan ja kumppaneiden vastuiden analysointi osana ohjelman toimeenpanoa
- Edelleen siirretyn avustuksen valvonta: siirronsaajien eli valtionavustusta edelleen käyttävien kumppanien valvonta kotimaassa ja toimintamaissa, kumppaneiden tukeminen näiden kohtaamien riskien ehkäisemisessä, riskienhallinnassa ja tarpeen mukaan korjaavissa toimissa
- Hakijan käytännöt terrorismin rahoituksen sekä rahanpesun torjumiseksi
- Hakijan toimintatavat, joilla varmistetaan pakotejärjestelmien noudattaminen

Ohjelman toimeenpanoon liittyvä riskienhallinta:

- Ohjelman riskienhallintasuunnitelma sekä sen seuranta ja päivittäminen. Riskien kattava ja tarkoituksenmukainen tunnistaminen ja niihin varautuminen ml. todennäköisyyden ja vaikutusten arviointi, ehkäisevä toiminta ja suunnitelma korjaaville toimenpiteille koskien ohjelman tulosten saavuttamista ja kestävyyttä.
- Vastuuvollisuuskanavat eli palautekanavat tai ilmiantokanavat, joiden kautta varmistetaan oikeudenhaltijoiden/vastuunkantajien/sidosryhmien mahdollisuus tuoda esiin mahdolliset havaitut epäkohdat tai epäilyt väärinkäytöksistä.
- Hakijan ja ohjelmassa sovellettavat käytännöt seksuaalisen hyväksikäytön, seksuaalisen väkivallan ja seksuaalisen häirinnän sekä vallan väärinkäytön riskien ehkäisemiseksi.
- Hakijan ja ohjelmassa sovellettavat käytännöt lahjonnan, korruption ja taloudellisten väärinkäytösten riskien ehkäisemiseksi.

Kustannusarvio ja rahoitus

Kehitysyhteistyön osalta arvioidaan:

- Ohjelman toimeenpanon rakenne ja perustelut. Ohjelman kulurakenteen perusteltavuus. Hakijan ja kumppaneiden osaaminen, ohjelmassa käytettävä asiantuntemus ml. kumppanuksien kautta saatava asiantuntemus ja vapaaehtoistyö. Ohjelmalle osoitettujen resurssien (ml. henkilöstö) realistisuus, kohtuullisuus, tarkoituksenmukaisuus ja perustelut suhteessa ohjelmalle asetettuihin tulostavoitteisiin.

Humanitaarisen avun osalta arvioidaan erikseen:

- Aktiviteettien/avunsaajille menevien kulujen osuus budjetista. Henkilöstökulujen selkeys ja perusteltavuus. Budjetin perusteltavuus, kohtuullisuus ja yhteneväisyys hakemuksen kanssa. Ohjelman kulurakenne ja kumppanien osuus.

Kokonaisharkinta

Ylläolevien vähimmäisvaatimusten ja laadullisten kriteerien lisäksi ulkoministeriö käyttää kokonaisharkintaa suhteessa yksittäisiin hakemuksiin sekä tuettavien ohjelmien kokonaisuuteen suhteessa käytössä olevaan määrärahaan. Tuettavien ohjelmien osalta kokonaisharkinnassa



katsotaan ohjelmahakemusten muodostamaa kokonaisuutta suhteessa Suomen kehityspoliittisiin tavoitteisiin sekä ohjelmatuen instrumenttikuvauksessa esitettyihin tavoitteisiin ja hakukierroksella käytettävissä olevaan määrärahaan.

Kokonaisharkinnan elementtejä ovat lisäksi:

- Ohjelman suhde Suomen kehityspoliittisiin tavoitteisiin sekä ohjelmatuen instrumenttikuvaukseen, ehtoihin ja rajoituksiin.
- Kuinka ohjelman tavoitteet tukevat Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääriä.
- Ohjelman keinot tukea ja edistää yksityissektorin toimintaedellytyksiä ja -ympäristöä ohjelmamaissa.
- Toimintaympäristöjen valinta ja ohjelman tarkoituksenmukaisuuden ja lisäarvon perustelut suhteessa valittuihin toimintaympäristöihin ja muihin toimijoihin toimintaympäristössä.
- Ohjelman tarkoituksenmukaisuus ja lisäarvo suhteessa yritys yhteistyöhön ja monitoimijayhteistyöhön.
- Mahdollinen [kolmoisneksustoimintatapa](#) (humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhanrakennuksen yhteistoiminta) ja sen tuoma lisäarvo ohjelmalle ml. neksukseen liittyvä yhteistyö, johdonmukaisuus ja täydentävyys.
- Tarkoituksenmukaisuus ja lisäarvo suhteessa vähiten kehittyneisiin maihin (least developed countries OECD:n kategorian mukaisesti), hauraisiin maihin sekä Suomen tukeen Ukrainalle. (Hauraat maat määritellään haussa OECD:n States of Fragility 2022 –raportin mukaisesti [https://www.oecd.org/en/publications/states-of-fragility-2022\\_c7fedf5e-en.html](https://www.oecd.org/en/publications/states-of-fragility-2022_c7fedf5e-en.html), maakohtainen infografiikka 1.1).
- Kuinka hakija on huomionnut ohjelmatoimintansa suhteen muuhun Suomen kehitysyhteistyörahoituksella tuettuun toimintaan.
- Hakijasta ja hakijan aiemmasta valtionavustuksen käytöstä ulkoministeriölle kertyneet, todennettavissa olevat kokemukset ja arviot.
- Ohjelmalle haettavan rahoituksen perustelut suhteessa 1) hakijan voimassaoleviin kansalaisyhteiskuntayksikön käyttösuunnitelmakohtaan määrärahasta myönnettyihin valtionavustuksiin ja 2) hakijan kehitysyhteistyöohjelmien sekä humanitaarisen toiminnan laajuuteen.

Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mukaisesti Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Suomi ei kehitysyhteistyössään tue hallintoja tai toimijoita, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa.

Humanitaarisen avun osalta kokonaisharkinnassa taas tarkastellaan ohjelmien kokonaisuutta suhteessa Suomen humanitaariseen apuun kokonaisuutena. Harkinnassa huomioidaan myös apu monenkeskisten kumppaneiden kautta, ja tarkastellaan maantieteellistä ja sektorikohtaista kokonaiskuvaa. Ministeriö voi osana kokonaisharkintaa huomioida myös hakijan asettaman mahdollisen prioriteettijärjestyksen humanitaarisen avun eri maiden tai hankkeiden osalta.